

دستور العمل شناسائی و مبارزه با انگل سس

گیاه انگلی سس با نام علمی *Cuscuta sp.* متعلق به خانواده *Cuscutaceae* بوده و در انگلیسی به آن *Dodder* می‌گویند. در بعضی نقاط دنیا اصطلاحاً به سس زلف شیطان، پیچش جهنم، ابریشم شبدر و ... می‌گویند. سس در اکثر نقاط دنیا می‌روید و به گیاهان زیادی نظیر یونجه، همیشه بهار، اطلسی، میمون، شب بو، مینا پا بلند، ترون و ... حمله می‌کند و خسارت آن گاهی به حدی است که موجب خشک شدن گیاهان می‌شود.

مرفولوژی و خصوصیات گیاهشناسی سس:

گیاه سس فاقد ریشه و کلروفیل و برگ است و گاهی فلسهای کوچکی در محل برگها دارد. رنگ ساقه آن زرد نارنجی، قرمز ارغوانی و گاهی سفید شیری است.

گونه *Cuscuta epithimum* دارای ساقه ای به رنگ قرمز است و مجموعه گلها ایش کوچک و پرچمها و خامه از جام گل بلندتر می‌باشند و از آن بیرون می‌آیند.

گونه *Cuscuta europaea* دارای ساقه ای به رنگ زرد متمایل به سبز است و مجموعه گلها ایش بزرگ و پرچمها و خامه از جام گل کوتاه تر و جام همچون محافظی پرچمها و خامه را می‌پوشاند.

سیکل زندگی:

بفویهای سس در مناطق آلوده در خاک و یا مخلوط با بذر گیاهان دیگر زمستانگذرانی می‌کنند. در فصل زراعی بذرهای سس جوانه زده و ساقه های باریک زرد نارنجی، قرمز ارغوانی و ... به طول ۹-۳ سانتیمتر تولید می‌کنند. این ساقه ها فاقد ریشه هستند و به محض حضور در هوا در جهت عقربه های ساعت به طور فعالانه می‌چرخند و اگر با میزبانی تماس پیدا نکنند به زمین افتاده و چند هفته ای را به حالت خواب می‌گذرانند و سپس می‌میرند. اگر موفق به تماس با گیاه میزبان شود روی ساقه چند دوری می‌پیچد و چند برآمدگی دندانمانند بوجود می‌آورد و با فشاری که به محل تماس در ساقه میزبان وارد می‌سازد راه خود را به داخل بافت گیاه تا آوندهای چوبی و آبکش باز می‌کند. گیاهانی که مورد حمله سس قرار می‌گیرند ضعیف می‌شوند و مقاومت خود را در مقابل کم آبی از دست می‌دهند. هر بوته سس معمولاً تا ۳۰۰۰ بذر تولید می‌کند شکل بفاها گرد، بیضوی نامنظم و موجدار می‌باشند و می‌توانند تا چند سال (۲۰-۱۰ سال) به حالت خواب باقی بمانند. شعاع گسترش هر سس ۴-۳ متر است.

سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری کرج

بذرهای سس معمولاً به وسیله حیوانات، آب، ادوات کشاورزی و باغبانی، کودهای حیوانی، بادو بذور آلوده انتشار می‌یابند. در بیشتر موارد گیاهانی که مورد حمله سس قرار می‌گیرند ضعیف میشوند و مقاومت خود را در مقابل کم آبی از دست میدهند.

مبارزه:

بهترین راه مبارزه و پیشگیری از حمله سس، جلوگیری از ورود بذر آنها به مزرعه، باغ یا فضای سبز میباشد. با توجه به اینکه میزبان عمده این انگل در فضای سبز شهر کرج ترون و گاهای برخی قطعات گلکاری میباشد لازم است کنترل این آفت به روش زیر انجام شود:

- ۱- از ابتدای بهار و به صورت دوره ای بوته های ترون مورد بازدید و معاینه قرار گیرند . (خصوصاً در نقاطی که آلودگی به این انگل در سالهای گذشته محرز شده باشد).
- ۲- به محض مشاهده انگل سس، شاخه های آلوده به سس، پائین تر از محل اتصال انگل به شاخه حذف شود. اینکار باید حتماً قبل از گل دادن یا به بذر نشستن این انگل انجام شود.
- ۳- پس از هرس شاخه های آلوده، سریعاً بقایای هرس از محل جمع آوری و ترجیحاً سوزانده شود . (با توجه به اینکه انگل سس دارای قدرت رویش بالایی میباشد، باقی ماندن حتی قطعه ای کوچک از این انگل در محل، آلودگی مجدد را در پی خواهد داشت).
- ۴- در صورتی که آلودگی شدید باشد کف بر نمودن یا حذف بوته های آلوده توصیه می شود.
- ۵- یک هفته پس از اقدامات صورت گرفته، مجدداً از محل بازدید بعمل آید تا از عدم وجود بقایای سس و رشد دوباره آنها اطمینان حاصل گردد.
- ۶- در صورت آلودگی قطعات کوچک گلکاری به این انگل، حذف کامل بوته های آلوده ضروری میباشد. قبل از کاشت مجدد بوته های گل، تعویض خاک قطعه آلوده به عمق حداقل ۲۰cm با خاک سالم توصیه میشود . از سموم بذرکش نیز میتوان برای ضد عفونی خاک قطعات آلوده استفاده نمود. (حداقل ۲۰ روز قبل از کاشت)
- ۷- مبارزه شیمیایی با این انگل به دلیل آنکه تا کنون علفکش اختصاصی برای مبارزه با انگل سس معرفی نشده، فعلاً توصیه نمی شود. /ح-۳/۴